

opusdei.org

Vas sem imenoval prijatelje (2) – Da bi razsvetljevali svet

»Nova zapoved«, ki nam jo je dal Jezus ob koncu svojega zemeljskega življenja, je razodela novo razsežnost človeškega prijateljstva: to je pravi apostolat.

6. Apr. 2021

Velike reke se ponavadi začnejo z majhnim izvirov visoko v gorah. Na svoji poti polagoma pridobivajo vodo od potokov in drugih rek, dokler se

naposled ne izlijejo v morje. Na podoben način je spontana naklonjenost ali kak skupni interes lahko vir, iz katerega se more roditi prijateljstvo. Ta odnos si korak za korakom utira svojo strugo in se napolnjuje z novimi pritoki: skupaj preživeti čas, prejeti in izrečeni nasveti, pogovori, smeh, zaupnosti ... Tako kot reke s svojim tokom oplajajo polja, polnijo vodnjake in dajejo drevju bujno rast, tako tudi prijateljstvo življenje polepša, mu prinaša luč, v njem »se veselje pomnoži in za bridkosti človek najde tolažbo«. ^[1] Poleg tega se v kristjanu prijateljstvo napolni tudi z »živo vodo«, ki je Kristusova milost (prim. Jn 4,10). Ta sila dá toku nov zagon: človeško naklonjenost spremeni v nadnaravno ljubezen. Tako se na koncu svoje poti ta reka prelije v neskončno morje božje ljubezni do nas.

Neizmeren koeficient razširjanja

Ko na prvih straneh Svetega pisma beremo o stvarjenju človeka, izvemo, da je bil ustvarjen po božji »podobi«, narejen kot njegova »podobnost« (prim. 1 Mz 1,26). Ta božji vzorec je globoko v duši vedno navzoč, in če izurimo svoj pogled, bomo zmogli prepoznati Boga v vsakem človeku. Čeprav so vsi ljudje, ki jih srečujemo na svoji poti – pri delu, študiju, pri športu ali na potovanjih – vredni ljubezni, pa bomo le z nekaterimi izmed njih vzpostavili prijateljski odnos. Intuitivno spoznavamo, da v praksi ni mogoče imeti neskončnega števila prijateljev, med drugim tudi zato, ker je čas omejen; toda naše srce je lahko stalno odprto, tako da ponudi svoje prijateljstvo čim več ljudem, tako da smo »čimbolj prijazni do vseh ljudi« (Tit 3,2).

Prizadevanje za takšno razpoloženje naše duše, ki »ne izključuje nikogar«, ki ostaja »namerno odprto za vsakega človeka in [ima] veliko srce«,

[2] gotovo ima svojo ceno. Ko je mati svetega Jožefmarija videla, kako se njen sin brez zadržkov razdaja ljudem v svoji bližini, ga je posvarila: »V življenju boš veliko trpel, ker v to, kar delaš, polagaš vse svoje srce.«^[3]

Odpreti se prijateljstvu zahteva določeno mero odpovedi, in vendar smo vsi izkusili, da je to varna pot za doseganje sreče. Istočasno pa je sposobnost, da ljubimo več in več prijateljev, nekaj, v čemer lahko nenehno rastemo. Ko je število ljudi v Opus Dei naraslo, se je v srcu svetega Jožefmarija pojavilo to vprašanje: Bom zmogel vse, ki bodo prišli v Delo, ljubiti z enako ljubeznijo, kot jo čutim do teh, ki so bili ob meni na začetku? Ta skrb je bila odpravljena po božji milosti; Bog je njegovo srce nenehno širil, tako da je naposled lahko zapisal: »Človeško srce ima neizmeren koeficient razširjanja. Ko ljubi, se razprostire v tak *crescendo* ljubezni, ki premaga vse zapreke.«^[4]

Po tem vas bodo spoznali

Če se na straneh Prve Mojzesove knjige razodeva ljubezen Boga, ki nas je ustvaril po svoji »podobi«, pa smo ob učlovečenju njegovega Sina spoznali še nekaj mnogo bolj navdušujočega. Jezusovi apostoli so tri leta živeli ob Njem, ki je bil njihov najboljši prijatelj, ne da bi se ločili od Njega. Klicali so ga Rabi, kar pomeni »učitelj«, ker so čutili, da so ne samo prijatelji, ampak tudi njegovi učenci. Preden je trpel, jim je Učitelj hotel pokazati, da jih je ljubil s prijateljstvom, ki je segalo onkraj smrti, da jih je ljubil »do konca« (Jn 13,1). Ta »skrivnost« radikalnosti njegovega prijateljstva je ena izmed zaupnosti, ki jo je Kristus razodel pri zadnji večerji. Svojo željo, da bi se ta moč po vseh kristjanih nadaljevala skozi stoletja, je takrat izrazil z razglasitvijo nove zapovedi: »Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj!« (Jn 13,34). Nato je

še dodal: »Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci« (Jn 13,35); se pravi: moji prijatelji bodo prepoznani po svojem načinu, kako ljubijo druge.

V zgodovini Opus Dei je neki dogodek zelo povezan s to zapovedjo. Ko se je španska državljanska vojna končala, se sv. Jožefmarija vrne v Madrid in se najprej odpravi na Ulico Ferraz. V stavbi s hišno številko 16 je bil ravno nekaj dni pred izbruhom vojne urejen novi Študentski dom DYA. Slaba tri leta pozneje najde tiste prostore popolnoma izropane in uničene zaradi bombardiranja. Bili so povsem neuporabni. Med ruševinami najde zaprašen plakat, ki je nekoč visel na steni v čitalnici. Na uokvirjenem napisu, ki je nekoliko spominjal na pergament, so bile v latinščini zapisane tiste prej omenjene besede nove zapovedi, ki jih je Jezus zaupal svojim apostolom: »*Mandatum novum do vobis ...*«,

»Novo zapoved vam dam ...« (prim. Jn 13,34-35). Nekoč so ga obesili tja, ker je bil to strnjen opis vzdušja, ki si ga je sv. Jožefmarija želel tudi za centre Dela; ti naj bi bili »kraj, kjer bodo mnogi ljudje našli iskreno ljubezen in se bodo učili biti resnični prijatelji«. ^[5] Po katastrofi vojne, ko je bilo treba začeti praktično z ničle, je bilo tisto, kar je bilo zares pomembno, še vedno ohranjeno: eden od temeljev za gradnjo na novo bo zvestoba tej sladki Gospodovi zapovedi.

Tako se je lažje vzpenjati

Videli smo, da je vzor nove postave Jezusova ljubezen: »Kakor sem vas jaz ljubil« (Jn 13,34). Ampak kakšna je ta ljubezen? Katere so njene značilnosti? Kristusova ljubezen do njegovih apostolov – to je povedal on sam – je ravno ljubezen, kakršna vlada med prijatelji. Oni so bili priče in prejemniki globine te Gospodove

naklonjenosti. Vejo, da je Jezus skrbel za ljudi, s katerimi se je srečeval. Videli so ga, kako se je veselil ob njihovem veselju (prim. Lk 10,21) in trpel zaradi njihovih tegob (prim. Jn 11,35). Vselej je našel čas, da bi se ustavil ob človeku: ob Samarijanki (prim. Jn 4,6), ob krvotočni ženi (prim. Mr 5,32) in celo ob dobrem razbojniku, ko je že visel na križu (prim. Lk 23,43). Jezusova ljubeznivost se je odražala v konkretnih stvareh: pomislil je na lakoto tistih, ki so hodili za njim (prim. Lk 9,13), pa tudi na njihov počitek (prim. Mr 6,31). Kot nas spominja papež Frančišek, je Jezus »skrbel za prijateljstvo s svojimi učenci in jim celo v kritičnih trenutkih ostal zvest«. ^[6]

Prijateljstvo je istočasno balzam za življenje in dar, ki nam ga poklanja Bog. Ni samo bežno čustvo, temveč resnična ljubezen, »je stabilno, trdno, zvesto, zori skozi čas«. ^[7] Za nekatere

je to najvišji izraz ljubezni, saj nam omogoča, da cenimo drugega človeka samega po sebi. Prijateljstvo »je pogled na drugega, ne zato, da bi imeli od njega korist, ampak da bi mu služili«. ^[8] To je njegova dragocena zastonjskost. Zato je razumljivo, da k prijateljstvu neločljivo spada »nesebičnost«, kajti nekdo, ki ljubi, ne išče nikakršne koristi niti ga ne skrbi morebitni učinek »bumeranga«.

Odkritje tega dejstva v njegovi pristni globini človeka vselej preseneti, saj se zdi, da trči s pogledom na življenje, zaznamovanim s tekmovalnostjo, kar je v nekaterih okoljih lahko nekaj običajnega. Kdor doživi prijateljstvo, ga zaradi tega ponavadi izkuša kot nezaslužen dar; življenjski problemi se v družbi prijateljev zdijo znosnejši. Kot pravi *kikuyujski* pregovor, ki je bil zelo všeč blaženemu Álvaru del Portillu, ko je obiskal Kenijo: »Kadar je na

vrhu gore prijatelj, se je lažje vzpenjati.«^[9] Da bi bil v življenju srečen, človek absolutno potrebuje prijatelje. Gotovo je v polnosti uresničeno življenje mogoče doseči brez zakonske ljubezni – kot je v primeru ljudi, ki so prejeli dar celibata –, ne more pa človek biti srečen, če ne izkusi ljubezni prijateljstva. Koliko tolažbe in veselja prinaša dobro prijateljstvo! Kakšna uteha za težke trenutke!

Več prijateljev za Jezusa

S tem ko spoznavamo Jezusovo življenje in rastemo v povezanosti z njim, se lahko naučimo, katere so značilnosti popolnega prijateljstva. Na začetku smo omenili, da je krščansko prijateljstvo nekaj posebnega, ker se napaja v nadnaravnem toku, ki je božja milost, in zato pridobi neko novo »kristološko razsežnost«. Ta moč nas spodbuja, da na vse ljudi, zlasti nam

najbližje, gledamo in jih imamo radi »po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu«, kot reče duhovnik pri maši, ko povzdigne Jezusa v evharističnem kruhu. Tako bomo stremeli »h gledanju na druge s Kristusovimi očmi in k vedno novemu odkrivanju njihove dragocenosti«. ^[10] Sv. Jožefmarija nas je spodbujal, naj postanemo sam Jezus, ki prihaja mimo, k ljudem, da bi mogli drugim posredovati prav ljubezen Kristusa prijatelja. Zato je nekaj naravnega, da pri svoji molitvi gojimo to človeško in nadnaravno hrepenenje, ki si želi vedno novih prijateljev, kajti »Bog mnogokrat uporablja pristno prijateljstvo za to, da bi izvršil svoje delo odrešenja«. ^[11]

Jezusovo prijateljstvo s Petrom, z Janezom in z vsemi njegovimi učenci je zaznamovano z gorečo željo po tem, da bi živeli v Očetovi bližini; njegovo prijateljstvo je združeno s hrepenenjem, da bi odkrili

poslanstvo, h kateremu so bili poklicani. Podobno velja tudi za nalogo, ki jo je Gospod zaupal vsakemu izmed nas: »Ni bistvo v tem, da bi imeli prijatelje zato, da bi opravljali apostolat, temveč v tem, da božja ljubezen preoblikuje naše prijateljske odnose, da bi ti postali pristen apostolat.«^[12] Sv. Jožefmarija je govoril, da v duhovnem življenju nastopi trenutek, ko ni več razlikovanja med molitvijo in delom, ker človek živi v nenehni božji navzočnosti. Nekaj podobnega se dogaja v prijateljskem odnosu; ko namreč prijatelju hočemo dobro, si želimo, da bi bil čim bližje Bogu, ki je zanesljivi vir veselja. In »tedaj ni več skupnega časa, ki ne bi bil tudi apostolski: vse je prijateljstvo in vse je apostolat, brez razlike«.^[13]

Zato je bilo v srcu svetnikov vedno dovolj prostora še za enega prijatelja. Pri branju njihovih življenjepisov lahko odkrijemo njihovo iskreno

zanimanje za težave drugih ljudi, za njihove tegobe in radosti. Blaženi Álvaro del Portillo je to držo ohranjal do konca svojega življenja.

Kristusovo prijateljstvo je želel prinašati tudi, ko je šel na svoje poslednje potovanje na tem svetu. Nekaj dni po njegovi smrti, »so na nočni omarici našli vizitko enega od pilotov, ki ga je iz Svete dežele z letalom pripeljal v Rim. Posebej med čakanjem v Tel Avivu se je pogovarjal z njim ter se zanimal zanj in za njegovo družino. To je bil kratek, toda globok prijateljski odnos: kakor hitro je izvedel za Álvarovo smrt, je tisti pilot prišel molit ob njegovih posmrtnih ostankih.«^[14] Ob nekem slučajnem srečanju se je stkalo prijateljstvo, ki se je nato nadaljevalo med nebom in zemljo.

* * *

Kristjani imamo veliko ljubezen, dar, ki ga lahko delimo z drugimi. Naši

stiki z ljudmi dajejo Kristusu možnost, da svoje prijateljstvo ponudi novim prijateljem.

»Razsvetljevati zemeljske poti«^[15] pomeni širiti po svetu to dragoceno resničnost o ljubezni prijateljstva. Če razmišljamo samo o svojih interesih, če preveč hitimo ali če se pri stikih z drugimi ustavljamo samo pri površinskih rečeh, lahko s tem ogrozimo ta dar, ki ga Bog hoče podeliti vsem ljudem. Velik del našega evangelizacijskega poslanstva je ravno v tem, da prijateljstvu ponovno vrnemo njegov pristni sijaj, da ga umestimo v odnos z Bogom, z drugimi, da ga povežemo s svojo željo po tem, da bi bili boljši ... in navsezadnje s svojim hrepenenjem po sreči.

José Manuel Antuña

- [1] Fernando Ocáriz, *Pastirsko pismo* 1. 11. 2019.
- [2] Prav tam.
- [3] Andrés Vázquez de Prada, *Ustanovitelj Opus Dei*, 1. knjiga, str. 152.
- [4] Sv. Jožefmarija, *Križev pot*, 8. postaja, 5.
- [5] Fernando Ocáriz, *Pastirsko pismo* 1. 11. 2019.
- [6] Frančišek, apost. spod. *Christus vivit*, št. 31.
- [7] Prav tam.
- [8] Sv. Janez Pavel II., Angelovo češčenje, 13. 2. 1994.
- [9] Salvador Bernal, *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, Rialp, Madrid 1996, str. 278.

[10] Fernando Ocáriz, *Pastirsko pismo* 1. 11. 2019.

[11] Prav tam.

[12] Prav tam.

[13] Prav tam.

[14] Salvador Bernal, *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, Rialp, Madrid 1996, str. 179.

[15] Prim. Molitev na podobici sv. Jožefmarija.

Photo: Maksim Shutov, on Unsplash.